

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECC

Kdo je kriv?

Založnja, ki jo pomenja za Avstrijo Dollfussova smrt, nikakor ni končana; drugo in tretje dejanje bosta šele sledili. V odmoru, ki je po krvavi zločini na Ballhausplatzu nastopil, ne bo škodovalo, če razmišljamo, kdo je najbolj zakrivil brezizhodni položaj, v katerem se Avstrija danes nahaja. Mogoče gospod Adolf Hitler?

Vodja nemške države zasleduje z ozirom na Avstrijo čisto jasne namene, katerih nikoli ni skrival: priklopiti Avstrijo izlepa ali izgrda rajhu. Naloga Avstrije je bila in je, da proti Hitlerju brani in utrdi svojo neodvisnost s pomočjo svojih resničnih prijateljev, ki so na tej neodvisnosti sami najbolj zainteresirani. Ker je nemški fašizem prvi in poglavitni sovražnik, ki ima svoje postojanke v Avstriji sami, je bilo treba vse sile osredotočiti v borbi proti njemu in storiti vse, da se njegova rast izpodkopi.

Pokojni kancler Dollfuss, največji avstrijski domoljub in idealen katoličan, je to razumel in je storil vse, da Avstrijo s pomočjo vse miroljubne in antifašistične Evrope za vedno zavaruje proti germanskemu navalu. Krščanski naglas njegove politike je pomenil, da je treba v Evropi ustvariti središče načelne borbe proti fašističnemu paganstvu in združiti v obrambo Avstrije vse, ki hočejo Evropo ohraniti kot trdnjavo krščanske kulture, krščanske demokracije in brezpogojne avtoritete moralnih zakonov krščanske družbe.

Naenkrat pa se je vmešal v to zadevo zli duh Evrope, ki se mu imamo v prvi vrsti zahvaliti, da se je začela mirovna stavba Zeneve majati, ki je prvi po strašnih letih 1914—1918 zopet razveljavil krvave boje nagone in je poglavitni krivec, da je v Nemčiji dvignil glavo maščevanja željni poganski nacionalizem. Njako se je nasmehljaj Avstriji, poklical k sebi Starhemberga in v palači Venezia se je med voditelji italijanskega in avstrijskega fašizma skuhal načrt za pofašistenje Avstrije. To je bilo čisto po programu Mussolinija, da se fašizem ugnezdil v sruči Evrope, njega pa proglasi za nekronanega kralja fašističnega »imperija«. Ko je 31. januarja 1933 prevzel v Nemčiji oblast Hitler, je italijansko časopisje pisalo zmagovalne članke in ni pozabilo naglašati, da gre nemala zasluga za ta »vekoviti dogodek, ki bo preobrazil lice Evrope«, duceju. Vsak korak hitlerizma v zunanji in notranji politiki je italijanski fašizem spremljal z navdušenim odobravanjem in duce je storil vse, da stavi Franciji in vsem nasprotnikom političnega in kulturnega paganizma na pot nepremagljive ovire: glej revizionistično borbo, pakt štirih in beneških stanelek 16. junija 1934, ko je Mussolini na Markovem trgu komaj dober mesec pred umorom Dollfussa rekel, da on in Hitler vodita usodo Evrope... To se je na tragičen način izpolnilo na Avstriji, ki žaluje danes na grobu kanclerja, ki bi jo bil edini mogel rešiti pred nacionalpaganizmom.

Vstoličenje heimwehrovskega fašizma, ki je pomenil strup v Dollfussovem državnem in političnem zamislu, je delo rimske politike. Rim je vsilil fašistično politično smer Avstriji, ki je morala na ta način plačati drago ceno za to, da je Mussolini prevzel pokroviteljstvo nad njeno neodvisnostjo. Goreče avstrijsko domoljubje je pokojnega kanclerja zapeljalo, da spriči tolike garancije ni videl strupenega žela, ki je tičalo v sladkih ponudbah Rima, ki ga ni vodila nobena ljubezen do Avstrije, še manj pa do Dollfussovega zamisla krščanske države, ampak zgolj namen, da ustanovi v srednji Evropi italijanski protektorat, s pomočjo katerega bi lahko držal na udi tudi svojega prisrčnega prijatelja Hitlerja. To je imelo za posledico tudi usodni zaplet notranjih političnih razmer v Avstriji, ko je z razpustom krščanskosocialne stranke padla zadnja ovira na poti fašističnega Avstrije in se je na drugi strani usodno postopilo razmerje med režimom in socialisti — kakor nalašč par dni potem, ko se je mudil na Dunaju Mussolinijev odposlanec, gospod Suvich...

Iz vsega tega je razvidno, da ima popolnoma prav glasilo italijanskih politikov-emigrantov, če v svoji zadnji številki pokojnega kanclerja Dollfussa označuje kot žrtev Mussolinijeve politike. Mussolini je razvezal demonske sile hitlerizma, proti katerim je zdaj poslal na mejo štiri divizije. Mussolini je spodbujal in podpiral Hitlerja v borbi za revizijo meja, katere smatra sedaj za ogrožene. Mussolini je sabotiral delo Zveze narodov za pomirjenje Evrope. Mussolini je izkopal grob kanclerju Dollfussu, ki mu je vsilil Starhemberga, da voz avstrijske politike usmeri po poti fašizma. Mussolini pa je hitlerizem podprl tudi sedaj, ko je mobiliziral del italijanske armade, da pokaže Nemčiji svojo pest. Zakaj nihče ni mogel dati avstrijskim nacistom boljše orožja v roke kakor duce, ker po italijanski mobilizaciji na Brenemu lahko rečejo: Če Avstrija, zmanjšana po mirovnih pogodbah, ki jih je Italija sopolpisala, ne more živeti drugače, kakor po milosti tučja, potem je bolje, če se združi z Nemčijo, kakor da postane italijanski protektorat...

Nevarnost je, da Avstrija vdrgne postane žrtev Italije. Ko je Mussolini po čisto nepotrebnih mobilizacijah štirih divizij (saj se Nemčija ni zbal italijanske mobilizacije, ampak francoske armade ob Renu) uvidel, da si je zopet stekel na mednarodnem poprišču enak poraz kakor pred par tedni pred Dračem, je svoj plašč zopet obrnil. To je vedno tako, kadar je duce razočaran. Ko sta mu Francija in Anglija odkrili svoje odobrenje in je moral uvideti, da nikdar ne bo dobil mandata za »pacifikacijo« srednje Evrope, zliža sedaj svoj žolč na Francijo in je sam (brez podpisa seveda) napisal sedaj v »Popolo d'Italia« članek proti vzhodnemu paktu, ki ga je bil še nedavno z vsem srečam odobraval, upajoč, da mu bo Francija to njegovo »plemenito gesto« bogato poplačala. Zdaj se to ni zgodilo in duce meče zopet ljubeznive pogleda vodji rajha, ki se je vstolil v palači rajnega Hindenburga. Kaj se bo zo-

Novi nevarni nemiri na Kitajskem

Izgladovana armada komunistov pred Fučovom

Japonska čaka samo na povod, da zasede vso obalo

London, 6. avg. E. Poročila, ki prihajajo iz vzhodne Kitajske, so vedno bolj vznemirljiva. V prestolici kitajske pokrajine Fukjen, Fučovu, je proglašeno obsedno stanje (kot je »Slovenec« že poročal v nedeljo), ker marširajo velike množice komunistične vojske iz Kjansija proti obali in grozijo zasedi pristaniško mesto Fučov. V pokrajini Kjansin namreč je zavladala velika lakota, ker je kitajska vlada s sedežem v Nankinu proglasila gospodarski bojkot te pokrajine zaradi tega, ker se noče podvreči in trdovratno brani svojo samostojnost kot sovjetska republika, kot se sama naziva. Komunistična vojska je zasedla že zelo važne postojanke, kot Pajso in Svičov, kjer se sedaj odpočiva in utrjuje za slednji odločilni napad na vojne sile nankinske vlade. Za enkrat so komunisti oddaljeni od Fučova še 200 kilometrov.

Komunistična vlada Kjansina se je zadnje leto v svoji ogromni pokrajini zelo utrdila, toda gospodarski bojkot, ki ji je odrezal vsak dovoz življenjskih potrebščin, jo je spravil v veliko revščino in pomanjkanje se čuti po vsej deželi. Ker je Čankajšek ni mogel premagati z oboroženo silo, je sklenil, da jo ukloni z gladom. Na ta način je prebivalstvo Kjansina gnano bolj od glada kot od komunističnih osvobodilnih namenov sklenilo velikanski pohod proti morju, da prebije gospodarsko blokado in da se pre-

bije do živeža. Komunistična vojska je prav za prav armada lačnih, ki z neusmiljeno vztrajnostjo prodira dalje in ki je doslej ni moglo ničesar ustaviti. V svojem pohodu se poslužuje reke Minkjan, ki se vije skozi gorovje. Gorovje je raztegnjeno sporedno z vzhodnokitajsko obalo in kakor hitro ga bodo komunistične čete prekorale, jih ničesar ne more več zadrževati, da se ne vsujejo po bregovih proti obali skozi rodovitne pokrajine, kjer si bodo skušali utesiti glad. Njihov namen je na vsak način zavzeti obalni mesti Fučov, kot zgoraj omenjeno, in poleg tega še pristanišče Amoj.

Osrednja kitajska vlada v Nankinu je seveda preslaba, da bi mogla zadrževati ta valjar lačnih, čeravno baže komunistične čete ne presegajo 10.000 mož. Toda inozemske velesile so se že začele pripravljati, da branijo svoje interese v Fučovu, če bi se naenkrat pojavile izgladovane in na vse pripravljene čete iz Kjansina na obali. Japonska, angleška in ameriška vlada so že odposlale v Fučov in Amoj večje število bojnih enot svojih mornaric. Nankinska vlada pa je poslala tja tudi nekaj odredov svoje redne vojske.

V Fučovu vlada veliko razburjenje, ki se je poleglo šele, ko so priplule bojne ladje velesil. V mestu je okrog 30.000 Japoncev, ki jih varuje japonska mornarica. Evropejci je le nekaj sto in ti se deloma že selijo na

bojne ladje. Velesile se ne boje toliko komunistične vojske, kakor tega, da ne bi prebivalstvo samo v mestu in v vsej pokrajini Fukjen potegnili ž njo, ker tudi ne mara niti nankinske vlade niti nadzorstva velesil nad obalno pokrajino. Kitajske oblasti se bojijo tudi tega, da ne bi komunisti, kadar pridrejo v Fučov, povzročili namenoma kakšnih nasilstev proti evropskemu prebivalstvu ter tako zasejali resen diplomatski spor med nankinsko vlado in med evropskimi velesilami. Sicer pa čaka Japonska samo na povod, da bo vkorakala s svojo vojsko v Fukjen, »da čuva nad življenjem svojih so-plemenjakov« in da potem sploh ostane v deželi, kot je to napravila v Mongoliji. Položaj je torej silno resen in nevaren.

... jutri v Fučovu

Honkong, 6. avgusta. p. Konzulati inozemskih držav v Fučovu so obvestili svoje vlade, da so potrebni nujni ukrepi za evakuacijo inozemskih državljanov. Položaj je postal zelo resen. Komunistične čete še dalje nevarno napredujejo in se lahko vsak trenutek pričakuje, da bo padlo mesto v njih roke. Inozemci bodo v teku današnjega dne prepeljeni na vojaške ladje, medtem ko bodo mornarji izkrcani na kopno, da branijo premoženje inozemcev, če bo to sploh mogoče. Japonska vlada je sklenila, da odpošlje v Fučov še nekaj čet, da ustavijo komunistično prodiranje proti temu zelo važnemu luškemu mestu.

Po Hindenburgovi smrti

Blomberg in Schacht

nova diktatorja nad Hitlerjem in Nemčijo

Berlin, 6. avg. b. V Nemčiji postaja položaj vedno bolj jasen in danes zadržuje diplomatski krogi, da je postal Hitler z ene strani ujetnik guvernerja Narodne banke dr. Schachta, z druge strani pa ujetnik generala Blomberga. Znano je, da je bil dr. Schacht od nekdanj nasprotnik narodno socialistične politike, zlasti glede pobiranja brezposelnosti na način, kakor je to delal narodni socializem. Po nalogu Hitlerja so morali namreč delodajalci na povelje vodstva stranke zaposliti določeno število delavcev brez ozira na rentabilnost. Dr. Schacht je bil nadalje tudi odločen nasprotnik vseh gospodarskih eksperimentov, ki so dovedli Nemčijo do gospodarske izolacije in do kreditne blokade. Baš iz tega varoka je dr. Schacht že večkrat podal ostavko. Končno pa se mu je vendar posrečilo, da je spravljal pod svoje nadzorstvo vse nemško gospodarstvo in da je dobil od Hitlerja diktatorska pooblastila.

Na drugi strani pa general Blomberg ni dovolil, da prispehe Reichwehru brez vsakršnih pogojev zvestobo novemu državnemu voditelju, ampak je stavljal protizahteve, ki jih je Hitler moral izpolniti. General Blomberg je bil v prvi vrsti proti temu, da se ponovno vzpostavi SA oddelki. V tem oziru je tudi uspel. Prvega avgusta je bilo sprejetih nazaj v službo komaj 25% od vseh prejšnjih SA, pa tudi ti niso več oboroženi, ampak samo, kadar so na straži, dobivajo revolver, ki pa ga morajo takoj zopet vrniti. Nadalje je general Blomberg in z njim vsa pruska generaliteta proti aneksiji Avstrije. On s svojimi pristaji zahteva popolno likvidacijo avstrijskega vprašanja. In zares je bila razorožena avstrijska legija in spravljena v koncentracijska taborišča, ki jih straži Reichswehr. Na ta način je moral Hitler, da se obdrži še na oblasti, popolnoma kapitulirati, tako pred dr. Schachtom kakor pred generalom Blombergom, ki z vsemi silami ščitita nemškega zunanjega ministra von Neuratha.

Hitler ponuja spravo Avstriji

Paris, 6. avg. AA. Iz Londona poročajo, da se je znanemu angleškemu novinarju Priceu kot posebnemu poročevalcu londonskega lista »Daily Mail« v Berlinu posrečilo govoriti z voditeljem Nemčije in državnim kanclerjem Adolfom Hitlerjem, ki je dopisniško izjavil med drugim:

Kolikor je odvisno od Nemčije, se vojne v nobenem primeru ni treba bati. Nemčija je hujski nasprotnik vojne kakor katerakoli druga država, saj je 95% današnjih odgovornih nemških uradnikov bilo v vojni in so videli vse njene strahote. Zato vedo, da vojna ni romantična pustolovščina, temveč da vodi v strašno katastrofo. Prav tako vedo, da se sedanji problemi Nemčije ne morejo urediti z vojno. Mi zahtevamo danes samo eno: da se ohrani sedanje nemške meje. Verjemite mi, da ne bo Nemčija nikdar vzela orožje v roke, razen če se bo morala braniti.

Glede na nedavno izjavo g. Baldwina, da je meja Velike Britanije reka Ren, je Hitler dejal: Po besedah g. Baldwina bi se moglo pripetiti, da bi kateri francoski državnik izjavil, da so meje Francije na reki Odri ali pa, da vidi Rusija svoje meje na Donavi. Težko je Nemčiji kaj očitati, če se

pet izcimilo iz te politike muhastega diktatorja Italije, na katerega se živa duša na svetu ne more zanesti? Ali je to politika, ki naj jamči neodvisnost Avstrije in zajezi načrte nemškega imperijalizma?

To je vprašanje, ki si ga mora po teh ugovorih resno staviti v prvi vrsti z gospod Schuschnig.

skuša znotraj svojih meja organizirati zoper razne nevarnosti, ki utegnejo groziti njenemu ozemlju. Razen ako nas kdo napade, pa naj bi to bila tudi Anglija, ne bomo nikoli stopili v oboroženo spopad z nikomur ne na Renu ne nikjer drugod. V ostalem nimamo ni ničesar terjati od Anglije.

Na vprašanje g. Pricea, ali ne bi Nemčija zahtevala od Anglije v vprašanju kolonij, je Hitler odgovoril: Ne bom žrtvoval krvi niti enega Nemca za kakšno kolonijo.

Nato je Hitler izjavil, da je Nemčija v današnjem položaju na oprezu samo zato, ker je z vseh strani obkrožena z nasprotniki. Tako bi se lepega dne lahko od nje zahtevale stvari, na katere Nemčija ne bi mogla pristati.

Govoreč o nemško-avstrijskih odnosih je Hitler energično izjavil: Tudi nasproti Avstriji nimamo nikakih napadalnih namenov, toda Avstriji ne moremo braniti, če bi hotela obnoviti svoje stare

Nov volilni zakon Splošne in tajne volitve na Madjarskem

Malim strankam obstoj onemogočen - Brezdomci ne smejo voliti

Budimpešta, 6. avg. E. Vlada pripravlja celo vrsto zakonov, ki jih bo predložila na jesenskem zasedanju zbornice. Najvažnejši so zakoni, ki bodo temeljito spremenili ves ustroj volitev in zelo razširili pooblastila državnega upravitelja. Zakon o volitvah bo uvedel splošne in tajne volitve. Samo tiste

Kaj dela avstrijska vlada?

Vprašanja, ki na nje ni odgovora

Dunaj, 5. avgusta.

Slišali smo zelo odločne izjave članov nove vlade, ki napravlja vtis, da se je močno utrdila in da ima voljo, z vsemi silami braniti svobodo in neodvisnost države. Slišalo se je celo, da bi rada vlada likvidirala borbo na dve strani in da išče možnosti, kako bi se sporazumela vsaj z zmernimi socialnimi demokrati, da bi imela v borbi s hitlerjevci, ki so ubili kanclerja, vsaj hrbet varen. Toda sedaj čakamo že osem dni in dejanj še nismo videli.

Za vlado, ki ima vse dokaze v rokah, da se je pletla zarota proti njeni neodvisnosti v tuji državi odstran meje, da so od tam prihajala razstreliva, orožje, strojnice, topovi, da se je tam do pičice organizirala vstaja, za takšno vlado bi bilo samo po sebi razumljivo, da vrže dokaze na mizo in da odpočije svojega zastopnika iz dotične države. Ali je to vlada storila? Vsak dan vprašujemo in vsak dan dobivamo za odgovor, da ne.

Za vlado, ki ima vse dokaze v rokah, da se je v državi odstran meje organizirala prava vojska avstrijskih legij z izključnim namenom, da vpadne v Avstrijo, bi bilo samo po sebi razumljivo, da pošlje dotični svoji sosedni pismo ali kot pravijo diplomati, noto, v kateri zahteva od nje, naj nemudoma razpusti te legije. Časopisje neprestano poroča o namenih te legije, oblasti nam pa odgo-

stike z Nemčijo. Nemčija in Avstrija sta ločeni le z umetno mejo, toda obkraj te črte živi narod istega rodu. Če bi bil del Anglije umetno odtrgan od stare Anglije — ali bi bilo čudno, če bi prebivalci tega odtrganega dela zahtevali združitev z materjo domovino? Prepričan sem, da bi se zadeva z Avstrijo dala popolnoma urediti s tajnim glasovanjem ljudstva. V vsakem primeru je neodvisnost avstrijskega naroda izven debate.

Na koncu se je vodja rajha in državni kancler dotaknil tudi gospodarskih razmer v Nemčiji in dejal: Še preden bosta minili dve leti, se boste mogli prepričati, da je Nemčija v gospodarskem pogledu zelo napredovala, zlasti pri pridelku bombaža, volne in drugih surovin temeljnega gospodarstva. pomena.

Berlin, 6. avg. p. Trg pred brandenburškimi vrati bodo v počastitev sponzina pokojnega predsednika Hindenburga prekrstili v Hindenburgov trg.

Spremembe v diplomaciji

Paris, 6. avgusta. b. Po smrti Hindenburga se pričakuje, da bodeta odpoklicana iz Pariza »ednaji« nemški veleposlanik von Koster, ki velja za enega od najzvestejših sodelavcev pokojnega Stresemanna in zaščitnika maršala Hindenburga ter rimski poslanik von Hassel. Slednji bo odpoklican iz Rima na željo same italijanske vlade zaradi tega, ker je imel zelo prijateljske zveze z aretiranim poslanikom Kintelenom.

osebe, ki nimajo stalnega stanovanja, ne bodo dobile volilne pravice, razen če pripadajo industrijskemu delavstvu, ki mora večkrat menjati kraj zaposlitve. Volilni zakon bo tudi okrilil svobodo ustanavljanja strank, kajti odslej bodo smele obstojati le stranke, ki bodo razpolagale z najmanj 10 sedežev

varjajo, da take zahteve niso stavili in da je nimajo namena staviti.

Za vlado, ki točno ve, kaj pride delat von Papen kot nemški poslanik na Dunaj, bi bilo samo po sebi razumljivo, da odgovori svoji sosedji, da se poslaniki nastavljajo šele, ko je dotična država dala svoj pristanež za to osebo in da so predstavniki vladarja, a odvisni od zunanjega ministra, ne pa od predsednika vlade, in da imenovanje von Papena iz formalnih in iz osebnih razlogov enostavno odkloni. Saj nemškega poslanika, dokler dotična država ne izjavi, da se ne bo več vmešavala v notranje razmere in te izjave tudi dejansko ne izpolni, na Dunaju treba ni. Na naše začudenje so nam povedali sicer, da avstrijska vlada sploh ni protestirala, niti ni stavila kakšnih vprašanj, ampak je enostavno sprejela gospoda, ki ga je na tako razžalilen način poslal gospodar Nemčije v Avstrijo, kot da bi bila le nemška pokrajina in del nemškega ozemlja.

To je obnašanje, o katerem je najmanj, kar moremo reči, to, da je za nas nerazumljivo. Ali nova vlada res nima namena vsaj po njegovi smrti ščititi politične dedščine ubitega kanclerja? In poleg vsega tega avstrijska vlada tovarn »Alpine«, ki je izdelovala orožje za punt, še vedno ni zaplenila Diktatura slabičev in neodločnežev? Ali pa kaj drugega, tajnega? Ing. Sch.

Mednarodni avtomobilisti v Sloveniji

Nad 150 mednarodnih avtomobilov bo v nedeljo dirkalo po naših cestah

Ljubljana, 6. avgusta.

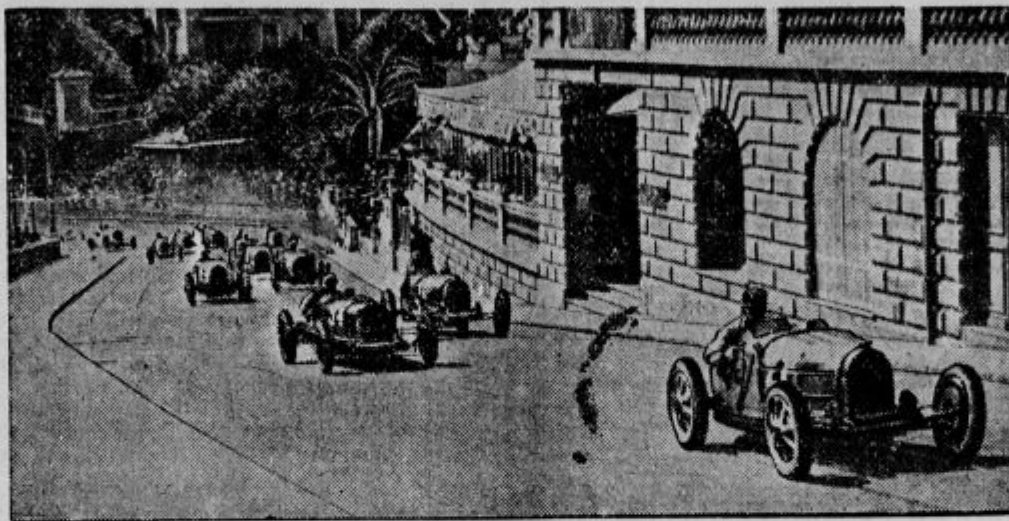
Redek sportni dogodek, zelo pomemben za naš sloves v širnem svetu in za našo tujsko prometno propagando, doživi Slovenija in del ostale Jugoslavije prihodnjo nedeljo. Prvič je letos namreč raztegnjena mednarodna alpska avtomobilska vožnja čez jugoslovansko ozemlje. Ta mednarodna avtomobilska vožnja se vrši vsako leto ter je po navadi obsegala le Francijo, Švico, Italijo, Avstrijo in Nemčijo, Jugoslavije pa nikoli, čeprav je v slovenskem delu izrazito alpska. Vzrok je bil pred leti v splošno razširjenem mnenju, da vladajo v Jugoslaviji »slabe razmere«, to je, da pri nas sploh ni cest, da za varnost potnikov ni dovolj preskrbljeno itd. Počasi pa si svet otreša s svojih oči prah in nas pričinja spoštovati. Velik naš uspeh je, da je zunanji svet spoznal tudi našo zemljo za primerno in privlačno ter popolnoma varno za take mednarodne vožnje.

Mednarodna alpska avtomobilska vožnja je najbolj važna svetovna sportna prireditev. Prirejajo jo vsako leto nemški, francoski, švicarski in italijanski avtoklubi, sodelujejo pa letos tudi angleški, jugoslovanski, avstrijski in češkoslovanski avtoklubi. Namen te mednarodne vožnje je, da pokaže sposobnost voznikov in serijsko izdelanih vozil. (Specialno izdelana dirkalna vozila so izključena.) Vožnja traja po najbolj zanimivih pokrajinah alpskih dežel, gre skozi slikovita mesta, obsega pa poleg ravnih cest tudi težke vožnje. Vožnja se prične dne 7. t. m. v Nizzi, gre po alpskih cestah vzporedno s francosko mejo — ves čas po francoskih tleh do Aix-les-Bains — v ozkem odseku prestopi v italijansko Savojo, gre nato čez prelaz malega Sv. Bernarda, nato v Švico, skozi Interlaken in St. Moritz, od tam pa že na italijanska tla, v južno Tirolsko in v zgornjo italjsko nižino. Vožnja se nadaljuje iz Benet v Trst in na Reko.

Na Reki prestopijo avtomobilisti na jugoslovanska tla. S Sušaka se dne 11. t. m., to je v soboto odpeljejo skozi Karlovec v Zagreb, kjer tudi prenoče.

V nedeljo, dne 12. t. m. pa nadaljujejo svojo vožnjo po slovenskih tleh v Avstrijo in Nemčijo. Proga Zagreb—Monakovo je ena najbolj napornih etap te vožnje, saj meri 621 km, ki jo bo treba opraviti v enem dnevu.

Iz Zagreba odidejo prvi avtomobilisti že ob 4 zjutraj. Spuščali jih bodo drugega za drugim v enominutnih presledkih. Do sedaj je teh mednarodnih voznikov prišlo okoli 175, računati pa je, da jih bo vsaj 25 odpadlo, ker po poti ne bodo izpolnili pogojev, deloma zaradi pokvar na vozilih. Za prvi avto, ki pride v Ljubljano, računajo, da bo tu

že ob 6.58. Na slovenska tla pri Brežicah pride torej prvi avto kmalu po pol 5. Zadnji avto zapuša Zagreb ob 6.47 in pride v Ljubljano ob 10.18. Poleg teh avtomobilov, ki bodo sodelovali pri mednarodni vožnji, je treba računati še mnogo drugih avtomobilov, tako od varnostne službe, od sanitetske službe, od spremljevalcev, od oblasti in avtokluba, ki se bodo z njimi vozili po naših krajih.

Po Dolenjskem vozijo avtomobili ves čas po glavni dolenski cesti. V Ljubljani zavijejo po cesti Za Gradom v Strelško ulico, od tam po Kopitarjevi ulici in Resljevi cesti na Bleiweisovo cesto in po Gosposvetski ter Celovski cesti na Gorenjsko. Edina točka na slovenski zemlji, kjer se ti avtomobili ustavijo, je Podkorensko sedlo, kjer bo tudi časovna kontrola.

Najmanjša povprečna brzina, ki je predpisana, je 52 km na uro. Ker pa so nekateri oddelki vožnje, kakor n. pr. čez razne prelaze in sedla ter po goratih krajih, zelo naporne, bo vsak udeleženec te vožnje računati pač s tem, da mora po ravnih cestah pridobiti toliko na času, da bo nadomestil izgubljeno po strminah. Opozarjamo torej naše prebivalstvo, da bodo mednarodni avtomobilisti vozili po dolenjski in gorenjski cesti, ki sta skoraj v ravnini, izredno naglo. Svetujemo torej prebivalstvu, naj v nedeljo v ranih urah ne goni živine po glavni cesti, prav tako naj tudi samo ne pošilja na ceste svojih vozil in tudi kolesarji naj v nedeljo zjutraj nekoliko potrpé, dokler ne preide hudournik avtomobilov.

Prebivalstvo naj se tudi zaveda, da bo deželi le v korist, ako avtomobiliste povsod prijazno pozdravlja in morebitnim ponesrečencem in defektnim avtomobilom takoj priskoči na pomoč.

Glavni slovenski kraji, skozi katere bo šla ta vožnja, so: Brežice, Kostanjevica, Mahorovec, Novo mesto, Trebnje, Hudo pri Stični, Grosuplje, Škofljica, Ljubljana, Medvode, Kranj, Brezje, Moste pri Zirovnici, Jesenice, Mojstrana, Kranjska gora in Podkorensko sedlo. Tu so urejene tudi samaritanske postaje s samaritani, gasilci, zdravniki, telefonom, telegramom, pomožnimi avtomobili in z lekarno. Vse postaje bodo označene z zastavo Rdečega križa.

V tej mednarodni vožnji sodelujejo naslednji narodi: Nemci z 50 avtomobili, Angleži (45), Nizozemci (13), Francozi (16), Romuni (2), Jugoslovani (2), Švicarji (3), Madžari (2), Čehi in Slovaki (6), Belgijci (1). Avstrijci (1), Irski (1). Med vozniki bo 12 dam. Sodelovalo bo 20 tovarniških ekip po tri voze ter bo vmes zastopana skoraj vsaka znana avtomobilska tvrdka. Nekatere tvrdke bodo zastopane celo z večjim številom voz, druge zopet z manjšim. V te številke pa niso všteti spremljalni avtomobili.

O velikem propagandnem namenu te vožnje za Slovenijo skoraj ni treba govoriti. Naša dežela bo napravila na mednarodne avtomobiliste voznike nedvomno velik utis in zanesemo se tudi na naše prebivalstvo, da bo šlo mednarodnim zastopnikom povsod iskreno in požrtvovalno na roko, ako nanese potreba.

skrbja in karitativne akcije v izrazito delavskem predmestju. Četrta postojanka. Slične dušeskrbstvene in karitativne postojanke so se osnovala tudi v podeželju, tako v Nasavrku, Dvoreku, Pribylavi, Březnici, Jilovicah, Skalcah in Litomyšlu.

Na čelu te akcije stojijo požrtvovalni, dobri in goreči praški ljudje, združeni v posebnem društvu »Družina sv. Klare«. Načeljuje mu neumorno požrtvovalni poslanec dr. František Nosek, bivši minister, ob strani pa mu stoji v vodstvenih poslih dr. Novak. Priznanje gre tudi tvorcu graditelju Vaclavu Lenkviku, ki projektira posamezna dela in jih večje izvršuje po občutnih tarifnih popustih. Ti nesebični ljudje ne mirujejo: v delavskem predmestju Troja je bila pred nedavnim obnovljena kapela sv. Klare; v Kobylisih sta kupljena dva ha zemlje za bodočo cerkev sv. Terezije; v Strašnicah sta zasigurana dva ha zemlje za bodočo cerkev sv. Antona; v Žižkovu tudi. Sami delavski centri. Tudi semkaj prodira blagovest duhovne akcije. — Fr. Vatovec.

Sem in tja po Zagrebu

Lepega obiska iz Slovenije pričakujemo v Zagrebu ob priliki »lurskega romanja« ljujubljanskega »Varstva«. Dne 14. in 15. avg. v Rajhenburg in potem v Zagreb. Ni moja stvar, da bi razlagal o lepoti Marijinega svetišča v Rajhenburgu, pač pa naj opozorim vse na to, da bo tudi Zagreb lepo iznadenje za vse. Lepo iznadenje za vas, ki pridetite in še lepše za nas, ki tega obiska že sedaj pričakujemo. Saj je naš Jože — škoda, da ni Janez, skoro bi tako lepše pristojalo — Jože, pravim, oni, ki prodaja »Slovenca« in »Domoljuba« in »Bogoljuba« (no takole mimogrede: dobe se pri njem tudi drugačne cajtengre), on je že davno poskrbel za to, da je vsa slovenska javnost v Zagrebu o tem dogodku obveščena, ker je razprodal prav veliko lista »Po božjem svetlu«, kjer je bilo vse lepo razloženo. Ob 9 pride vlak in tam se bomo že našli, da potem po sestavljenem

programu pogledamo vse, kar se v tem malem času pregledati da. No, do noči ga bo že toliko, da si bo mogoče ogledati glavne znamenitosti. Taka zanimivost je pred vsem Sveti Rok, kjer se nam zdi, da smo kakor doma — cerkva na gričku, med drevjem — stolnica, Markova cerkev, Mirogoj, ki je nedvomno najlepše pokopališče v državi, maksimirska zverino in še muzejske starine in pisane narodne noše. Pa ni, da bi povedal davno vse, ker bo potem kdo rekel: sedaj pa že vse vem, pa ni več vredno, da še doli grem — potem se bom jokali, ko bodo prišli drugi domov in povedali, kaj vse so videli in doživeli. No pa še takole en mal špas bomo skušali prirediti zvečer, da se boste malo nasmejali in potem v vlaku lahko zaspati, ko jo boste rinili ob Savi nazaj gori v Slovenijo. Le pridite torej!

Predzgodovinske najdbe pri Nišu

Niš, 5. avgusta.

Vodstvo belgrajskega Narodnega muzeja je tudi letos, kakor že celo vrsto zadnjih let, poslal posamezne znanstvenike — arheologe raziskovat že pred leti odkrite komplekse predzgodovinskih kakor tudi mlajših najdišč. Doselej je po izkopanem predzgodovinskem materijalu v jugovzhodni polovici naše države najbolj znana obdonavska raven. V zadnjem času so arheologi poleg večjega števila manj pomembnih najdišč iz predzgodovinske dobe odkrili tudi dvojne najdišče, za kateri so se začeli zanimati predvsem inozemski arheologi. To je znana Vinča in pa Starčevo blizu Pančeva. O obeh sem lani in predlanskim obširneje poročal na tem mestu. Zlasti Vinča po izredno debelem kulturnem sloju zemlje predstavlja silno hvalačen teren, ki pa še zdaleč ni do konca raziskan, dasi je objavljena (prva knjiga je že izšla) že obsežna monografija o njej. Na tem mestu je treba še omeniti, da so odkopavanja v Starčevu kakor tudi v Vinči omogočili tuji s tujim kapitalom, ker belgrajski muzej nima na razpolago dovolj denarnih sredstev. Tako je v Vinči vložen angleški kapital, v Starčevu pa ameriški.

Letos je belgrajski muzej poslal dve ekspediciji, ki naj bi raziskovali. Prva je odšla z upraviteljem muzeja dr. Vladom Petkovićem v

Stobe, kjer pa letos ni bilo nič posebno pomembnega odkritja, dočim je kustos belgrajskega muzeja dr. Miodrag Grbić začel z odkopavanjem predzgodovinskega najdišča Humska Čuka blizu Niša. Doselej je belgrajski Narodni muzej raziskoval posamezne predele v Jablanici blizu Mladenovca, v Pločniku v neposredni bližini Prokuplja, v več krajih ob Moravi kakor tudi v Gradcu pri Leskovcu. Vendar do določnega dokaza za hipotezo, da je Vinča bila zvezana z Grčijo suhim putem preko rek Morave in Vardarja, in ne samo po Donavi preko Črnega morja znanstveniki niso prišli.

Niško Muzejsko društvo je svoj čas že obvestilo vodstvo belgrajskega Narodnega muzeja o novem predzgodovinskem najdišču Humska Čuka. Kustos muzeja dr. Grbić se je, kot sem že dejal, podal na lice mesta in začel z odkopavanjem. To je bila šele prva poskusna ekspedicijska. S petdesetimi delavci je dr. Grbić kopal 3 tedne in se prepričal o veliki pomembnosti predzgodovinskega najdišča na Humski Čuki. Vendar je bilo takoj, ko na dlani, da bo mogoče šele z večjimi denarnimi sredstvi in po večletnem odkopavanju dobiti podrobno sliko in dokončno ovrednotiti novo odkritje.

Humska Čuka je svojevrstna vzpetost, ki že naznanja po svoji obliki, na oko arheologa

Zlata maša v Stični

Stična, 3. avg. 1934.

Petdeset bogatih let mašni kelih v rokah nosiš, za svoj narod in za dom se žrtvuješ — delaš — prosiš.

Tako je pozdravila Stična svojega rojaka — zlatomašnika gospoda svetnika in župnika Antona Lesjaka.

Ni še dolgo tega, kar smo imeli v Stični vesel praznik treh novih maš, sedaj pa spet lep praznik — zlato mašo. Stična se je dostojno pripravila za ta praznik. Na predvečer zlate maše so Stičnani zažgali krasen kres pred samostanom, kjer je prenočeval jubilant. Pod oknom gospoda svetnika pa se je zbrala domača godba in pevec, obkroženi od otrok, ki so nosili lampijončke. Pričetek podoknice so naznanili možnarski strelli, nakar se je razvil lep večerni koncert. Po koncertu je zbrano ljudstvo navdušeno vzklikalo svojemu rojaku, ki se je tako visoko povzpél v časti dobrih del in — let. Davi pa je opravil v farni cerkvi ob asistenci belih menihov svojo zlato daritev.

Gospod duhovni svetnik Anton Lesjak se je rodil v Stični št. 40 kot četrti otrok posestnika Martina Lesjaka in njegove žene Marije. Svoje študije je dovršil v Ljubljani. Novo mašo je bral v Stični 1884. Služboval je najprej v Trebelnem, v Zagorju ob Savi in Dobrovi pri Ljubljani, nato pa kot župnik v Zelimljah. Po devetih letih je bil imenovan za šentjernejskega župnika, kar je še danes. Leta 1912 pa ga je povzdignil škof dr. A. B. Jeglič za duhovnega svetnika.

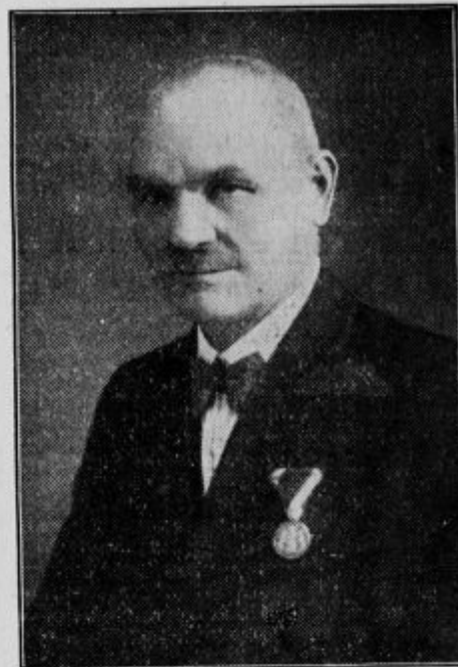
Naš jubilant se je mnogo pečal z glasbo in petjem, posebno v mladih letih. Tako je n. pr. vodil za časa teoloških študijev petje v semenišču.

V tesni zvezi z glasbo se mi zdi, da je ljubezen do bližnjega, kar se izredno dobro ujema z gospodom zlatomašnikom. To bi nam znali povedati vsi kraji, kjer je služboval, posebno Sent Jernej. Baval se je tudi s pisateljevanjem in je spisal več knjig kronološke vsebine. Posebno znana je »Zgodovina šentjernejske fаре«.

Poleg vsega pa ni pozabil na svoj rojstni kraj. Še vedno ljubi svoj stiški kotiček, ki mu kraljuje Zalostna M. B., katero posebno ljubi. Čeprav nima več lastnega doma v Stični, se vendar počuti domačega, ker mu dom nadomešča belo menihi, ki jih visoko ceni. Izredno je bil vesel njihovega prihoda v Stično 4. okt. 1898.

Gospodu svetniku, ki je za svoja leta še vedno čil in krepak, želimo, da bi tak praznoval tudi dan biserne maše.

Jubilej znoja in žuljev

Maribor, 4. avg.

Te dni poteka 40 let, ko je bil sprejet v delavnico bivše južne železnice v Mariboru (sedaj državne železniške delavnice) kovač Martin Medvešek. Takrat je bil še krepak, mlad mož, tako krepak, da ga ni bilo najtežjega dela ob nakovalu ni strlo. Čil in mladostni je zapustil delavnice, ko so ga pred meseci upokojili. Omembe je vredno, da je bil g. Medvešek že takrat zaveden Slovenec in katolik, naročnik številnih katoliških časopisov in prvoborilec katoliškega delavskega pokreta. Ni mu bilo dano, da bi obhajal 40-letnico službovanja v železniških delavnicah kot aktiven vojak dela. Jubilej ga je zatekel že v pokoju, pa vendar ni nič manj pomemben in časten. Malo je v vrstah našega naroda delavcev, kakoršen je g. Medvešek. Zato čast mu in priznanje!

— Pri boleznih »ra in poapnenju žil, nagljenosti b krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

sumljivo deluje. Že takoj po prvih izkopanih poskusnih jarkih je bilo jasno, da je ta predzgodovinska naselbina obdana z obklopom. Ob samem obklopu so bila selišča predzgodovinskega človeka najgostejša. Proti vrhu hriba je sledov o bivanju predzgodovinskega človeka vedno manj. Odkrita so njegova bivališča, ki so se nahajala v zemlji. Odkopani predmeti delno osvetljujejo način življenja predzgodovinskega človeka, ki je tu stanoval. Okrog ognjišče so našli lončene črepinje, ki so okrašene z raznimi geometričnimi liki. Podob iz narave na keramiki ni, kar je vsekakor zanimivo. Našli so precej živalskih kosti, pepela, bronatih nožev in predmetov iz roževine, dočim človeških kosti niso zasledili. Po mnenju strokovnjakov so ljudi pokopavali izven selišča oziroma doslej odkopanega terena. Tudi kamnita kladiva so našli, ki prav nazorno dokazujejo, da ljudje, ki so tod stanovali, niso bili samo lovci, ampak tudi vojaki. Najdenih je tudi mnogo predmetov iz kremenca, zlasti nožev.

Po mnenju strokovnjakov je selišče na Humski Čuki iz srednje bronzne dobe okrog l. 1600. pred Kr. Keramika spominja na grške vzorce. Vendar rezultati v to smer, radi katerih so tudi začeli z odkopavanjem tega najdišča, niso taki, kot so znanstveniki pričakovali. Po dosedanjih uspehih ni mogoče izpričati suhozemno zvezo med grškimi in podonavskimi selišči, zlasti Vinčo in Starčevom. Verjetno bodo kasnejša odkopavanja tega sicer znamenitega ozemlja s predzgodovinskimi ostanki dala vidnejše rezultate.

Pri Čehih in Slovakah

III. Pozitivne postavke.

Praga, 30. julija 1934.

Ta smer življenjske tvornosti in spodbudnosti je vodila v neko sintezo modrosti in matematike, ki je prinesla močne učinke o obstoječem stanju. Na vseh straneh slika neke življenjske zanosne aktivnosti. Odtod pozitivne postavke na vseh področjih akcije in dela: duhovno življenje; kulturne zasnove; politično stanje; gospodarstvo.

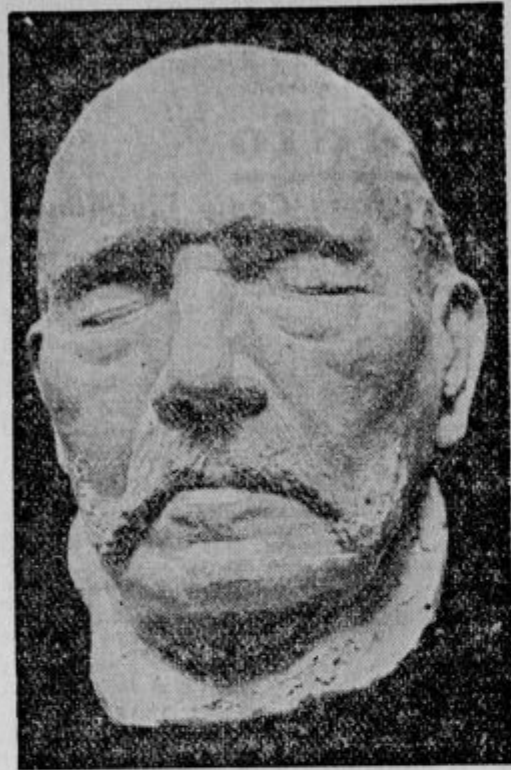
Duhovno življenje. Razen Rima nima menda zlahka katerokoli mesto na takšnem obsegu zbranih toliko lepih cerkev. Vsaka je zase umetnina, biser cerkvene stavbarske umetnosti. Staroslavna Tynska cerkev z levim ožjem in desnim širšim stolpom, s številnimi nagrobnimi kamni odličnih praških rodbin, znamenitim stranskim portalom iz XIV. stoletja. In v večernih urah bajno osvetljena. Potem šentjakobska cerkev, ki spada v vrsto največjih tukajšnjih cerkev; impozantna cerkev sv. Mikuláša (Nikolaja, Miklavža) na Mali strani, pravi biser baročne umetnosti. Loreto s posnetkom originalne italijanske kapele »Cassa di Loreto«, pomenljivim igranjem 27 zvonov iz l. 1694 ob vsaki uri od 8 do 17 ter neverjetno bogato zakladnico, v kateri se nahaja med drugim tako znana briljantna monštranca z več ko 6000 biseri. Na praškem Sijonu strahovska premonstratska cerkev z znano knjižnico in zbirko rokopisov ter največjimi orglami v češkoslovski republiki. Iti, itd. Nad vsemi pa ogromna zakladnica in edinstveno lepa katedrala sv. Vida na Hradčanih.

Tisti, ki so v prvih povojnih letih hodili po praških cerkvah, pravijo, da so te umetniško vedno lepe cerkve bile prazne. Danes pripovedujejo poznavalci tedanjih in današnjih razmer, da se število obiskovalcev cerkev v poslednjih letih razveseljivo množi in da se duhovno življenje prebaja. Prišla je akcija. Poleg veličastvenih božjih hramov, znamenitih spomenikov baroka in renesanse, so zunaj v periferiji vznikle nove cerkvene stavbe. Periferija je mrla, duhovno usihala. Cerkev ni bilo. In je na zaključku Kraljevih Vinogradov, kjer je nekoč bila struga Vltave in kjer je danes Trg Jurija Podiebradskega, vstala leta 1929 nova cerkev »Sv. Srca« v zasnutku našega mojstra Plečnika. Markantna stavba, dominantna na tem vinohradskem svetu, ki se približuje prostemu bazilikalnemu slogu in ki spominja na šišensko frančiškansko cerkev. Krov je železen, na zadnjem koncu masiven zidni stolp s štirimi zvonovi na električni pogon ter dvema slokima piramidama nastavkoma ob straneh. Neizbrisen vtis.

Zunaj na Vršovcih je vznikla druga postojanka: cerkev sv. Vaclava, efektno zgrajena v slogu moderne mostovne stavbe z vitkim, visokim stolpom v ospredju ter simbolno kvadratu stremetjem in stopnjevito dvigajočim se krovom. Cerkev se je postavila po načrtu arhitekta Gočarja. Učinkovito se v njeni notranjosti prepaajo svetlobni žarki, prihajajoči skozi visoka stekla rožne barve ob sklepu presbiterijskega dela, s svetlordečim presbiterijskim ozadjem.

Tretja fronta. Na Spofilovem se je razraščalo mesto in so rasle nove stanovanjske hiše iz tal. Kakor gobe po dežju. Preko noči je stalo tukaj novo uradniško predmestje. Le tam daleč je bilo videti kvadratu moleče zvonike cerkva drugih predmestij. Ko so delavci gradili te nove hiše, so si postavili barake. Danes je na mestu te, novemu namenu prirejane barake, skromna, toda lična in prijazna kapela sv. Klare, ki je bila posvečena 25. julija 1928. Za dušeskrbje skrbijo oo. frančiškani od Gospe Marije Snežne. Vsako nedeljo sta tukaj dve službi božji in sicer se udeležuje rane maše okoli 400 ljudi, pozneje pa 300. Obhajal je 60 do 70 vsako nedeljo. Nove smeri dušeskrbja v izrazitem uradniškem predmestju.

Hindenburgov grob

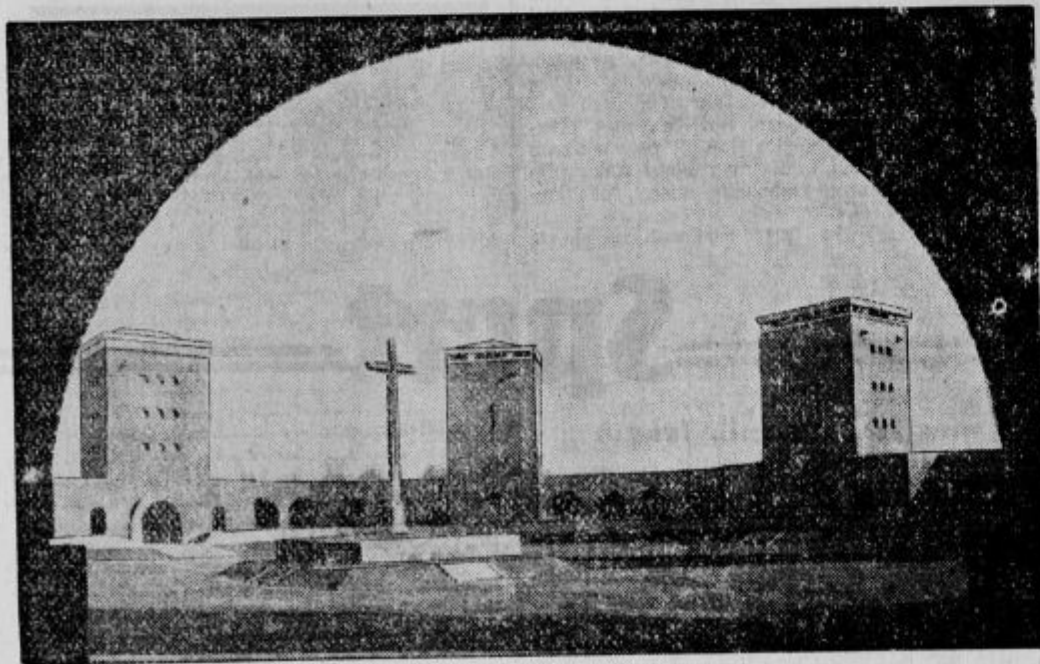
Hindenburgova mrtvaška maska, ki jo je posnel kipar Thorak.

Nemci pokopljejo svojega nesmrtnega maršala iz svetovne vojne in poznejšega »očeta domovine« v poveljniškem stolpu orjaškega tannenberškega spomenika. (Glej sliko!) Spomenik stoji blizu mesteca Hohensteina v Vzhodni Prusiji.

Osem mogočnih stolpov strmi v nebo; z njih vrhov je odprt pogled po vsem ozemlju, na katerem je v svetovni vojni valovila in se odločila velika tannenberška bitka. Ob cestah so pokopališča in posamezni grobovi ter spomeniki padlih nem. vojakov in polkov. Ob vhodu je »Stolp mladinskega prenočišča« — saj je spomenik mišljen kot romarski kraj, kjer naj bi nemška mladina iskala zgledov in poti... Potem se odpre notranje dvorišče z ostalimi sedmerimi stolpi. Na sredi pa se vzpenja proti nebu orjaški križ, pod katerim počiva neznan nemški vojak, čegar truplo so izkopali iz samotnega groba ob cesti.

V posebnem »Praporskem stolpu« so shranjene zastave vzhodnopruskih polkov. V »Vzhodnopruskem stolpu« je urejen vzhodnopruski muzej. Poseben stolp je posvečen vojskovodji — Hindenburgu. Prvotno je bilo določeno, da postavijo tu ogromen Hindenburgov kip, zdaj pa namesto tega položijo vau k večjemu počitku maršalove telesne ostanke.

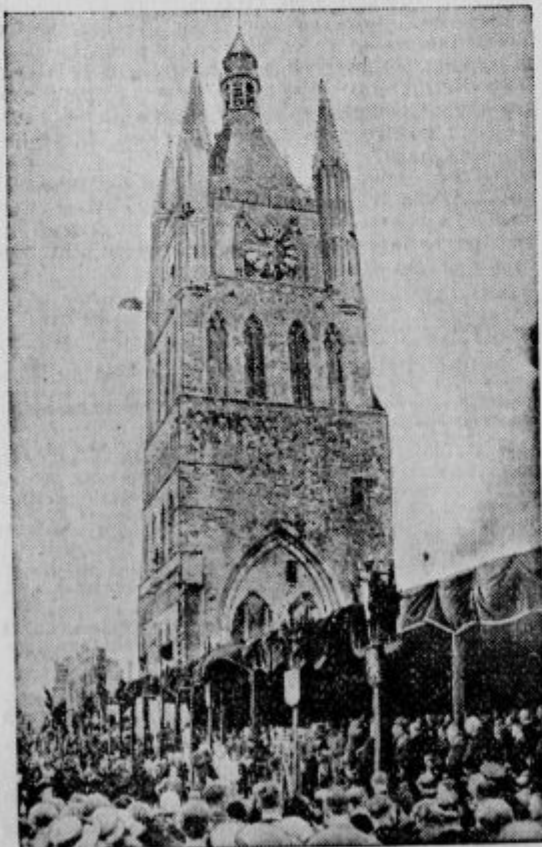
Tannenberški spomenik so posvetili leta 1927 in je Hindenburg tedaj izgovoril te besede: »Padlim v časten spomin, preostalim v resen opomin, potomcem v posnemanje.« Zadnjič se je mudil Hindenburg tujak 27. avg. 1933, ko so mu Nemci predali v narodni dar nekdanje hindenburgsko posestvo Langebau s Pruskim gozdom. Zdaj bo našel tu svoje večno počivališče.

Tannenberški narodni spomenik.

V Neguševi deželi

Slavni švicarski letalec Walter Mittelholzer, ki je bil izvršil že osem poletov nad Afriko in preletel tudi najvišjo afriško goro Kilimandžaro, je bil izbran, da dovede v Abesinijo tromešno fokersko letalo, katero je bil naročil v Evropi abesinski neguš — cesar vseh cesarjev. Mittelholzer je svojo nalogo točno izvršil in bil gost na abesinskem dvoru. Sam pripoveduje, kako si je moral zaradi ceremonijoznosti, ki je v navadi na abesinskem dvoru, tik pred poletom v naglici dati napraviti novo obleko, kakoršne dotlej še ni bil nikdar imel: frak! O drugih abesinskih običajih in razmerah pripoveduje: Sodstvo v Abesiniji je zelo enostavno in salomonsko: »Oko za oko, zob za zob. Kdor ubija, se kaznuje s smrtjo in usmrčenje opravi top. Neki šestletni deček, čegar očeta so bili ubili, je moral sam naperiti top proti morilecu. Dečku so bili ponujali 2000 cekinov, da bi morilecu podaril življenje. Otrok je pa denar odklonil in ponosno zapustil sodno dvorišče, na katerem je bil izvršil smrtno obsodbo. Letalec pravi, da so Afričani v svojem preprostem naravnem življenju najsrečnejši ljudje na svetu. Malo utegne imeti prav!

Ob blagoslovitvi stolpa nove katedrale v Yperu, kateri je prisostvoval kralj Leonold III.

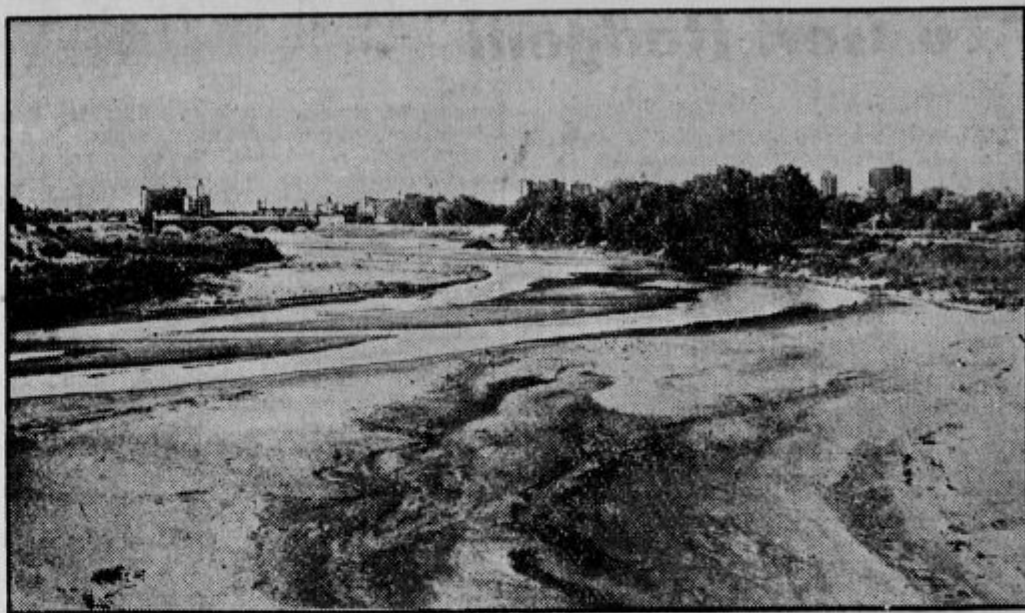
Otok s pošastnim praživalstvom

Znanstveniki iz Cambridgea pripovedujejo čudeže o afriški dolini Riftu, ki se razprostira med Kenijo, Ugando in Abesinijo ter je bila predmet njih večmesečnega raziskovanja. Pod vodstvom zoologa Dysona so prehodili raziskovalci velikansko ozemlje, čigar središče tvori Rudolfovo jezero z 8 tisoč štir. kilometrov površine. Sredi jezera leži vulkanski otok, kamor ni zašla nikoli poprej človeška noga. Tu so srečali raziskovalci pravi »izgubljeni svet«, kakor v onem Conan Doylevem romanu, ki ga je svoj čas objavljala »Slovenec«. Živalstvo, ki ga ni motil človek, je ohranilo svoj prazgodovinski značaj. Otok, ki meri do 18 štir. kilometrov, leži 10 km od zapadne obale velikega jezera. Posut je s številnimi, šele pred kratkim ugaslimi ognjeniki. Med njih žreli o ohranjene razsežne vroče mlake, kjer dremlejo stotine krokodilov. Ti so na otoku navadni »kakor vrabci«, po izrazu vodje raziskovalcev. Izmed drugih številnih dvoživk so zanimive velikanske, po 2 do 3 m dolge kuščarice, ki so zelo nerodne in nimajo nobenega strahu pred človekom. Dolg rdeč jezik, ki vedno moli iz gobca, jim daje zunanost pravih zmajev. Te pošasti so vedno sikale na Angleže, počasi plazile za njimi in kazale, da jih hočejo napasti. A v resnici so nedolžne in celo koristne, ker živijo od samih krokodilovih jajc. Med drugimi prebivalci otoka so velikanske, po več sto kilogramov težke želve, pošastni netopirji, orjaške kobilice in metulji ter neke ptice z dolgimi oranžnimi kljuni, ki so daljši od njihovega života. Zato ni na otoku nobenih sesalcev. Prof. Dyson pripoveduje, da so se počutili raziskovalci »kakor na drugem planetu ali vsaj v Dantejevem peklu«.

Ultrakratki radiovalovi

Ameriška fizika Clyton in Williams, oba vodilna radio-tehnika, sta zgradila dokaj preprosto oddajno postajo, ki lahko razpošilja tudi samo 1,1 cm dolge Hertzove valove. Ta izum odkriva novo dobo za radio-prenašanje. Kratki valovi posebno dobro služijo tehnikom, ker se »v šope povezani« lahko usmerijo v poljubnem pravcu, med tem, ko se širijo dolgi valovi samo v širokih istosrednih krogih na vse strani istočasno, (kakor v vodo vržen kamen) in na ta način po nepotrebnem zapravljajo moč oddajne postaje, ki se porazgubi v ozračju. Vsled tega poskuša radio-tehnika oblikovati čim krajše valove. Sleherni uspeh na tem področju pomeni nov napredek radio-telefona in radio-brzjava. Do zadnjega časa so nam bili na razpolago kot najkrajši samo 17 cm dolgi valovi. Clytonovo in Williamsovo odkritje zmanjša to dolžino desetkrat in omogoči brezžičnemu odajanju nove velike uspehe.

Strašna suša v Združenih državah

Suša v Ameriki: izsušena struga reke Arkansas.

V Združenih državah Severne Amerike, posebno pa na srednjem zapadu, pritiska tako silna suša, da je morala država z vsemi sredstvi prihiteti na pomoč. Prizadetih je do 400. tisoč družin s poldrugim milijonom članov. Živina na pašnikih v tisočih poginja; farmerji ne morejo več preskrbeti niti najpotrebnejše vode ne krme. V Kansasu in Oklahomi so alarmirali moštva s petrolejskih ozemelj, da v vsej naglici vrtajo vodnjake. Delavci delajo noč in dan; na vodo nalete dostikrat šele v globini

nad 60 metrov. Za prvo silo dovažajo v prizadete kraje vodo v tankih. Oblasti imajo polne roke dela, da preprečujejo pitje nezdrave vode. Povsodi preti nevarnost kužnih bolezni. Ponekod so kmetje signalizirali živino v gozdove, kjer sekajo drevje, da ima živina v svežem listju vsaj nekaj žreti. Vročina znaša v raznih pokrajinah 32 do 47 stopinj! Kmetje se boje, da bodo morali živino prodati za slepo ceno, kar bi pomenilo usoden udarec, ker je njih položaj že itak skrajno težaven.

Strah pred inflacijo v Nemčiji

Nemci se tako boje, da bi marka izgubila vsako vrednost, da so pričeli kupovati kar vse vprek. Povojna inflacija je pač zapustila prehuje spomine. Obleke, posoda in pred vsem zlatnina so razprodane. Vrednost draguljev stalno narašča. Briljanti so v Berlinu skoro 25 odstotkov dražji kakor v Londonu. En gram platine stane na Nemškem 5 mark, dočim se dobi v Parizu za 3. Na prepovedanem tajnem trgu plačajo za zlato tudi skoro dvakrat več kakor v Londonu. Vlada zama poskuša preprečiti delovanje mešetarjev. Začasno je ustavila prodajo gumija, da bi popisala zaloge. Vsi trgovci morajo naznaniti svoje blago, če imajo nad 50 gumijevih plaščev za avtomobile, motorna ali tudi navadna kolesa. Pomanjkanje surovega gumija je vedno večje. Po 1. avgustu prodajajo samo gumijeve izdelke z določeno primesjo domačih sirovin. Vse te odredbe še bolj begajo prebivalstvo.

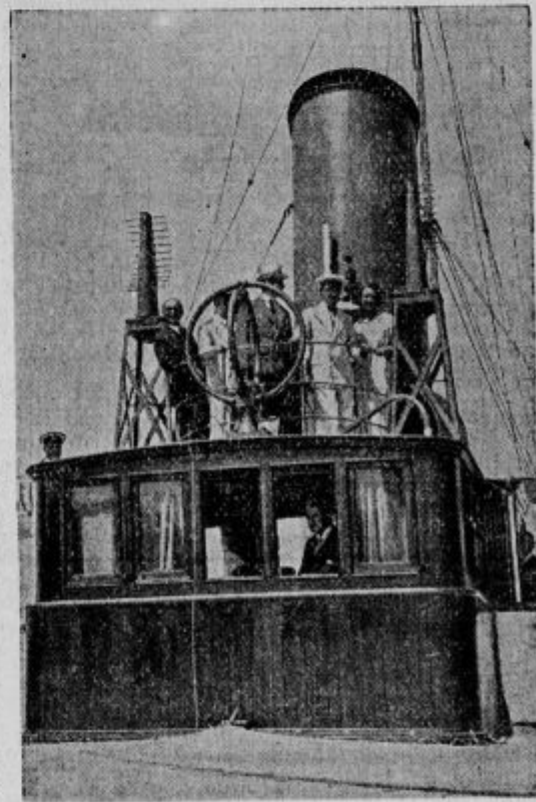

Oton Habsburški, ki se po obvestilu avstrijskega opravnika poslov v Haagu v kratkem vrne v Avstrijo.

Skozi pljuča odraslega človeka gre dnevno okoli 9000 litrov zraka, v katerem je 1800 litrov čistega kisika.

★

Cepivo proti pasji steklini je odkril Pasteur l. 1885.

Nova Marconijeva iznajdba: V genovskem pristanišču so preizkusili novo Marconijevo iznajdbo — kako s pomočjo radia krmariti ladje. Iznajditelj se je peljal na svoji sloviti jahti »Elektra« proti obali, na kateri je bila urejena radiopostaja. Ta je pošiljala ladij 60 cm dolge ultrakratke valove, ki so vodili jahto med stotinami ladij in jo varno privedli h kraju. Slika nam kaže Marconija na poveljniškem stolpu »Elektre«.

Afrika - zibelj človeštva

Znameniti afriški raziskovalec Leon Frobenius pripravila svojo »zadnjo« ekspedicijsko na ekvator. (Frobenius je star že 60 let.) Nemška zemljepisna družba mu je dala v ta namen deset posebnih avtomobilov. S temi vozili namestila Frobenius prepotovali centralno Saharo in ekvatorski del vzhodne Afrike. Trenotno proučuje Frobenius predzgodovinsko civilizacijo Norveške, Švedske, Abesinije, Južne Afrike in Palestine. Po vseh teh deželah ima svoje so-trudnike. Po dosedanjih uspehih raziskovanj je Frobenius prepričan, da pravi vse civilizacije in zibelj človeštva ni bila Azija, marveč Afrika.

V.:

Po valovih Donave široke . . .

(Beleške iz popotnega dnevnika.)

(Konec)

Zaplesali smo kolo pred radujevsko cerkvijo. Otroci, dekleta, fantje in mi s parnika... Igrala je domača godba, igrala je naša godba... Bilo je prisrčno, kakor še nisem videl...

Prijatelj Zdravko in Matevž, gospa Marija in Tea, njen spremljevalec in jaz smo bili vsi med domačini kakor svoji in plesali smo po širokem dvorišču pred cerkvijo kakor nekoč stari Slovani pod lipo... Lepe Krajinke so gibčno poskakovale ter nam, ki nismo znali plesati kola, pomagale. In veriga kola je bila velika, dolga, saj je plesalo nad 300 ljudi...

★

Po noči opolnoči se je zasvetilo v zraku. Raketa je počila tam nekje v noči in razsipala svetle zvezde v noč.

Parnik je zval.

Sirena je kriknila, kratko, odtrgano, kakor ukaz...

Pozdravljeni...

Noč je, parnik reže vodo. Plava proti toku. Petnajst ur in bomo v Beogradu. Na obrežju, tih pri vodi, levem in desnem, se pojavljajo

drobne lučke in kakor mežikajoč izginjajo, da se nato zopet pojavijo.

Tudi svetilniki čuvajo naš povratek... Zato brez skrbi... Lahko noč!...

★

Pripis:

Beležil sem vtise potovanja za sebe, tako, v prijeten spomin. A pozneje, ko smo prejadrali nekako četrtino pota, ko so razni moji sopotniki pripovedovali razne zanimivosti o krajih, mimo katerih smo pluli, sem začel beležiti skrbneje. Pri pregledovanju svojih beležk, sem se poslužil tudi knjige Sr. F. Stojkovića »Na lepem srbskem Dunavu«, pisatelja Louisa Maršigla ter raznih poročil in razprav belgradskih in ljubljanskih časopisov ter tako izpopolnjeval svoje beležke.

Ta spis sicer ne odgovarja vsem zahtevam pravega in popolnega potopisa in potovanja. Tega tudi nisem nameraval, ko sem ga pisal. Hotel sem samo podati občutke in spomine, ki jih dobi in ima potopnik s krova ladje, če gleda, misli in sprašuje... Vendar, dasi je tak, zdi se mi, da bo vsekakor povedal dovolj o lepoti Donave in znamenitosti obale od Beograda do Radujeva...

MALI OGLASI

V malih oglasih volja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računata enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlada prodajalka

izučena v trgovini z mešanim blagom, z 1 letno trgovsko šolo, išče mesto v solidni trgovini na deželi. Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod »Prodajalka št. 8704. (a)

Mladenič

vajen vsakega dela, išče službo za takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vesten« št. 8917. (a)

Službodobe

Zastopnike

v vseh krajih, sprejme domača zavarovalnica proti proviziji in mesečni plači. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod št. 2506—8831. (b)

Izkušeno oskrbnico

mlajšo moč, samsko ali vdovo brez otrok, išče novozgrajeno planinsko letovišče v Sloveniji. — Ponudbe pod »Kavcija« št. 8921 na upravo »Slovenca« v Mariboru. (b)

Vajenci

Vajenca

za mehanično delavnico takoj sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mehanik« št. 8914. (v)

Letovišča

Pomirjenje živcev

in počitek najdeš v graščini sredi gozdov na Dolenjskem. — Ribolov, kopanje in vožnja s konjem na razpolago. Kje, pove uprava »Slov.« pod št. 8916. (L)

Vnajem

ODDAJO:

V »Pegleznu«

na Poljanski cesti št. 1 se odda še nekaj lokalov.

Lokal

primeren za mlekarstvo, slaščičarno ali temu primerno — oddam za november. Vošnjakova ulica 4. Poizve se pri hišnici. (n)

Dijaki

Dva dijaka(inji)

sprejme boljša obitelj na domačo hrano in stanovanje pod ugodnimi pogoji. Marija Cepuder, Koroska cesta 102-1, Maribor. (D)

Stanovanja

ISČEJO:

Majhno stanovanje

boljše, za dve osebi, se išče. Ponudbe pod »November« 8720 na upravo »Slovenca«. (c)

Enosobno stanovanje

v sredini mesta, išče za september ali oktober državni uslužbenec — dve osebi. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Točen plačnik« št. 8802. (c)

ODDAJO:

V »Pegleznu«

na Poljanski cesti št. 1 se takoj odda še eno komfortno trisobno stanovanje z zimskim vrtom.

Stanovanje

obstoječe iz sobe, kuhinje in pritliklin — oddam za november. Vošnjakova ulica 4. Poizve se pri hišnici. (c)

Trisobno stanovanje

komfortno, solčno, z vsemi pritliklinami ter centralno kurjavo — se odda s 1. novembrom v Dvorakovi ulici 10. (c)

Posrestva

Graščinsko posestvo

lepo, se prodaja ali zamenja za hišo v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8815. (p)

Pozor!

Kdor ima knjižice Kmetijske posojilnice, lahko kupi dve lepi posestvi. Zraven je gostilna in lepa vila z velikim vrtom ter stavbnimi parcelami. Izve se pri Mariji Jančar — Ljubljana, Sv. Petra 27.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, ruvelir, Ljub. ana Wolfova ulica št. 3.

Objave

Preključujem

vse neresnične besede, izrečene proti gosp. Kristini Gaberšek. — Čač Alojzija. (o)

Auto-motor

Tovorni avto

rabljen, brezhiben, 3 in pol do 4 in pol tonski, kupimo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Tovorni avto« št. 8906. (f)

Prodamo

Gospodinje,

gostilne, obrtniki

ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnica, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14 (l)

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Mleko

prvovrstno, direktno od kmetovalcev, bi dovažal na dom. Kakovost z jamčeno. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8913. (l)

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

nadalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, dajte, ako je slaboten, použiti vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energin«, za krepitev krvi, živcev in teka. Otroci, ki redno jemljejo »Energin«, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja »Energin« za lačanje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka »Energin« dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 19.147/33.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-liuba« in »Bogoliuba«. naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne Telefonska številka 3030.

Potrjeni v neizmerni boleti naznanjamo vsem, ki ste jo poznali in spoštovali, da je po dolgem, hudem trpljenju zatisnila danes svoje trudne oči, previdena s tolažili sv. vere, naša ljubljena, predobra sestra, teta, svakinja, gospodična

Mici Šircelj

učiteljica v Cirkovcah pri Pragerskem

K zadnjemu počitku jo spremimo v sredo, 8. avgusta ob pol 17 iz hiše žalosti, Jenkova ulica 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Počivaj v miru!

Ljubljana, Trbovlje, dne 6. avgusta 1934.

Žalujoče rodbine:

ŠIRCELJ, KOMAN, Inž. HAMRLA.

V globoki žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustila naša nadvse ljubljena soproga, mati, hčerka, teta in svakinja, gospa

MARIJA ZORKO

soproga pekovega mojstra

dne 5. t. m., po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 7. avgusta t. l. ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 68, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. avgusta 1934.

Franc Zorko, soprog; Boris in Franci, sinčka; družina Piskar in vse ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem onim, ki ste nas ob prebriski in nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega soproga in očeta

Gido Šetine

ravnatelja tovarne platnenih izdelkov v Jaršah

tolažili in počastili njegov spomin s tem, da ste ga spremili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti, naša najiskrenejša zahvala. Prav posebno pa se zahvaljujemo gosp. zdravniku dr. Hausu za njegovo res nad vse požrtvovalno zdravljenje, častitim sestram v Leonišču za nad vse skrbno nego, in preč. g. vizitatorju Šmidu za versko tolažbo v zadnjih dnevih. Dalje se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, zastopnikom oblasti, vsem društvom in vsem govornikom za lepe poslovične besede. — Vsem Bog plačaj!

Jarše pri Domžalah, dne 6. avgusta 1934.

Žalujoča Blažena Šetina in otroci.

Globoko potrjeni neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena, nenadomestljiva soproga, mati, tašča in teta, gospa

Mici Skrabl roj. Homma

trgovčeva soproga, lastnica frizerskega salona in posestnica

v nedeljo dne 5. avgusta ob 11 od srčne kapi zadeta nenadoma v Gospodu zaspala.

Truplo nepozabne pokojnice bo v torek, dne 7. avgusta 1934 ob 16 v kapelici mestnega pokopališča na Pobrežju svečano blagoslovljeno in nato v lastnem grobu položeno k večnemu počitku.

Sveta maša zadušnica bo darovana ob sedmih zjutraj v stolni cerkvi.

Maribor, dne 6. avgusta 1934.

Feliks Skrabl, soprog.

Riza Babič roj. Skrabl, hči. Feliks Skrabl jun., sin.

I. Babič, zet

Simončič Maks:

Galicija

39

Mimo revne, napol podrti bajte vodi pot v dolino. Izza priprtih vrat nas pozdravlja s hripavim lajanjem majhno, umazano ščene, drugače ni videti in slišati žive duše.

Stopamo po ozki, med stene hriba vklesani poti. Veter se nam zaganja v hrbet in nas suva navzdol. V daljavi zagledamo tudi sivo rižo naših oddelkov, ki se mahadravo pomikajo čez zasnežene planjave.

Pot je nastalana z najrazličnejšo vojaško bežajo. V dolini, ob ozkem prehodu hriba, leži obširno skupno grobišče, razbit poljski top in že skoro razpadlo truplo nekega topničarja. Leži na trebuhu in riže z glavo nekam v zemljo, hlače pa ima potisnjene skoro do pete, da je videti njegova gola, že do kosti razjedena bedra in meča.

»Tako toraj izgledajo junaki po smrti!« se s trpkim posmehom oglasi najin tovariš. »Vidita, takšne podobice bi morali kazati onim, ki so še doma, pa bi gotovo tudi njim navdušenje za vojno v hipu splahnelo. Sicer pa — kdor ima bistre oči, tenak sluh in zdravo pamet, si tudi doma lahko ustvari pravilno sodbno. Čeprav časopisi lažejo, da se človeku gnusi, kadar dobi kakšnega v roke, velikanskega števila mrtvih vseeno ne morejo utajiti. Ranjencev pa vidijo ljudje tudi doma več kot dovolj.«

»Pravi vrag, če jih vidijo!« godrnja Možina. »Nam je s tem bore malo pomagano, kajti vsi ti so samo navadni prostaki, ki na tem svetu ne pomenijo nič. Nekaj drugega bi bilo, če bi poglani v to človeško klavnico tudi vse tiste praese z rdečimi portami. Potlej bi se salamsko hitro sporazumeli na obeh straneh! Kar čez noč bi si postali najboljši prijatelji, kajti njihovi nabasani vampi so tako dragoceni, da bi jih bilo škoda preluknjati...«

»Dobro si povedal!« mu pohvalno pritrjuje oni od četrtega. »Pri Gorlicah sem videl, kako je granata nekemu takemu rdečehlačežu presekala okrajek suknje. Da sta videla, kako so njegovi spremljevalci skakali okrog njega in ga potiskali nazaj! Kakor opice, vama rečem. — Ekselencja sem, ekselencja tja. — Pa so se najbrž zase bali bolj kot za njega. Resnici na ljubo pa moram priznati, da debeluhar ni bil niti preveč v strahu za svoj trebušček. Je še precej časa ostal na mestu in škilil skozi daljnogled proti sovražnikovim postojankam.«

»Seveda,« se strupeno ponorčuje Možina, »ko je pa imel hlače tako polne, da se niti premakniti ni mogel!«

Vreme se je medtem nekoliko ublažilo, a zebe nas še vedno. Droben pršec se v vrtincih podi okoli nas in se ostro zadirja v naše razorane obraze.

Hiteti moramo, kajti naši so naenkrat zginili nekje za obzorjem, kakor da so se udrli v zemljo. Proti večeru jih srečno dohitimo v neki vasi. Utaborimo se v listnjakih, hlevih in kletih, kajti hiše so še polne civilnega prebivalstva in določene samo višjim šaržam. Pa smo kljub temu srečni in zadovoljni, da imamo le streho nad sabo.

Naš vod je nastanjen v topli kleti, kamor smo znošili tudi nekaj slame, da smo še precej zavarovali pred mrazom.

Ko smo srečno vse uredili, jo mahnejo v vas. Lačni smo in radi bi dobili kaj užitega. Ličan nam je sicer zatrjeval, da bo kmalu večerja, toda nihče mu ne verjame, ker so oni, ki so odrejeni, da nanosijo vodo in olupijo krompir, odkrivali komaj nekaj minut pred nami.

Cobal svetuje, naj raje krenemo v drugi konec vasi, kajti mogoče je tam še kakšna hiša, ki je še ni zasedlo vojaštvo.

Ubogamo ga, toda tudi tam ni nič boljše.

Na koncu vasi se je utaboril tren s svojimi vozovi. V naglici so postavili nekaj zaslinih ognjišč,

katera so ogradili s šotorovino, da zakrijejo svetlobo. Na teh ognjiščih zdaj emarijo in pečejo, da je veselje.

»O, tem se godi!« vzdihuje Čebin in glasno požira sline ob zapeljivem vonju pečenega mesa. »Njihovi vozovi niso nikdar prazni. Če jim pa slučajno kdaj zmanjka jedače ali pijače, pa — hajdi k prvemu židu, ki ga srečajo. Nekaj kosov perila ali odej vzamejo s seboj, jih zamenjajo — pa so spet za nekaj časa preskrbljeni.«

Vračamo se razočarani in slabe volje.

Lebinger, ki je dozdaj tiho stopal za nami in cucal prste, nenadoma vzklikne:

»Počakajte name! Morda ujamem kje kakšno malenkost.«

Rekši smukne med vozove in utone v nočni temi.

Stopicamo sem in tja, da se ogrejemo in čakamo. Mine precej časa, a Lebingerja še vedno ni. Čebin je že nestrpen.

»Prav gotovo nas je zgrešil, pa se zdaj lovi kje na drugem koncu, medtem ko mi tukaj zmrzujemo,« godrnja v brke.

»Kdo se lovi, štor nedežakani!« sikne v tem hipu Lebinger za nami. »Raje malo poprimi, lenoba, da se ogreješ in ne odpiraj po nepotrebnem čeljusti!« eili v Čebina in odlaga velik zaboj, katerega prvi hip nismo opazili.

»Živijo, to so pa konzerve!« se razveseli Čebin, ko si zaboj natančneje ogleda. »Daj, pomagaj mi ga zadeti na rame!« me prosi in se suče okoli Lebingerja kakor vrtavka. »Le kako si jih sunil?«

»Ne gobezdaj toliko! Izginimo čimprej v našo jazbino, da si jih razdelimo. Samo to vam rečem: jezik za zobe! Vam že pozneje povem, zakaj.«

Konzerve so izginile kot bi trenil. Vsak mož našega voda je dobil po štiri, zabojne deske pa Ličan.

Nocoj ne bodo preiskavali, ker je že prepozno,« se smeje Lebinger in si zadovoljno obli-

zuje ustne, »jutri pa že sami ne bomo več vedeli, kje so.«

★

»Res bo tako — škoda!« tarna Čebin, ki leži raztegnjen na kupu slame, z rokami pa objema napet trebušček in ga pestuje kakor mati svojega ljubljenceka...

»Kako si jih pa pouzmal?« sprašuje Čobal, ko posedemo prijetno nabasani okrog debele lojeve sveče lastnega izdelka. »Zdaj nam lahko poveš. Ne bo nikogar več v našo luknjo, kajti strážo ima nocoj na tej strani tretja kompanija.«

»Fantje, to je bilo v resnici smešno,« se razčepri Lebinger. »Nekaj časa sem se motovil med vozovi. Včasih sem kakšnemu tudi malo pretilpal rebra, toda vse prazno. Na naše trenske vozove se pa nisem upal plezati, da bi me kdo ne zalotil. Te spoštite nrcine so vse prehitro z batami pri roki. Hotel sem se že vrniti, ko me nekaj pošegge pod nosom, da nehoti obstanem. Kaj me ne bi šegetal, ko je ta mršnja kuharska cmaril komaj nekaj pedit od mene skoro poln kotliček konzerv. Splazim se še bliže in se potuhnem kraj šotora. Veš, naš stari me je vprašal, če imamo na vozu še kaj konzerv?« slišim nekoga pripovedovati. »En zaboj, pravim, jih bo še, drugo smo že vse porabili. No, dobro, mi odgovori stari. Pripravi jih polovico nocoj, druge pa hrani za jutri! Komaj je odkrival, sem hitro drugi zaboj prenesel semkaj in ga skril pod plahto, da ga kdo ne zavohal. Jutri si jih razdeliva. Nikjer ni pisano, da bi morali ravno oficirji vse sami požreti.«

Tudi jaz sem bil njegovih misli, same to me je skrbelo, če so konzerve pod plahto tudi v resnici dobro skrite. Ko sem srečno dotikal zaboj s konzervami, sem spoznal, da bi jih prav lahko kdo sunil, zato sem jih vzel rajše s sabo. Mislim, da s to krajo nisem preveč grešil.«

»I, kje pa!« se smeje Šmuc. »Narobe. Nasitil si petindvajset lačnih, medtem, ko bi v nasprotjem slučaju požrla konzerve samo dva.«